

خیلواکی

استقلال

www.esteqalaal.net

شنبه ۲۸ دسامبر ۲۰۲۴

سایت "انتخاب"

ارسالی: فیروزه وفا

داستان هشت کودتای سوریه...

۱. کودتای حسنی الزعیم (مارچ ۱۹۴۹)

این کودتا که به عنوان اولین کودتای نظامی در جهان عرب شناخته می شود، توسط سرهنگ (دگروال) حسنی الزعیم انجام شد. او در شرایطی که سوریه تحت بی ثباتی سیاسی بود، قدرت را از رئیس جمهور شکری القوتلی گرفت. علت کودتا: فساد اداری، ناکارآمدی دولت، و فشارهای خارجی.

نتیجه: الزعیم اصلاحات اقتصادی و اداری را آغاز کرد، اما سیاست های سرکوب گرانه و بی تجربگی او در سیاست منجر به خشم گسترده شد. حکومت او تنها ۱۳۷ روز دوام آورد.

۲. کودتای سامی الحناوی (اوت/اگست ۱۹۴۹)

چند ماه پس از روی کار آمدن الزعیم، سرهنگ (دگروال) سامی الحناوی علیه او کودتا کرد و او را اعدام کرد.

اهداف: الحناوی به دنبال اتحاد سوریه با عراق و تشکیل یک پادشاهی متحد بود.

نتیجه: این طرح به دلیل مخالفت افسران ملی گرا شکست خورد، و حکومت الحناوی به پایان رسید.

۳. کودتای ادیب الشیشکلی (۱۹۵۴-۱۹۵۱)

سرهنگ (دگروال) ادیب الشیشکلی در سال ۱۹۵۱ با یک کودتا به قدرت رسید و حکومت را تحت کنترل کامل خود درآورد.

سیاست ها: او با سرکوب مخالفان و احزاب سیاسی، حکومتی اقتدارگرا ایجاد کرد.

سقوط: در سال ۱۹۵۴، شورش های گسترده ای علیه حکومت او شکل گرفت که با کودتای نظامی همراه شد. او مجبور به تبعید شد و دموکراسی پارلمانی برای مدت کوتاهی بازگشت.

۴. اتحاد سوریه و مصر (۱۹۶۱-۱۹۵۸)

در سال ۱۹۵۸، سوریه و مصر به رهبری جمال عبدالناصر، جمهوری متحدۀ عربی (UAR) را تشکیل دادند.

علت اتحاد: تمایل ناسیونالیست های عرب برای مقابله با نفوذ غرب و اسرائیل.
پایان اتحاد: تسلط کامل مصر بر امور سوریه و نارضایتی نظامیان سوری منجر به کودتایی در سال ۱۹۶۱ شد که این اتحاد را پایان داد.

۵. کودتای بعثی ها (مارچ ۱۹۶۳)

حزب بعث سوریه، با کمک افسران نظامی و به رهبری صلاح جدید و حافظ اسد، در سال ۱۹۶۳ قدرت را به دست گرفت.

اهداف: استقرار حکومت سوسیالیستی و ناسیونالیستی.
نتیجه: بعثی ها قدرت را در دست گرفتند و تحولات اقتصادی و اجتماعی گسترده ای انجام دادند.

۶. کودتای داخلی بعث (فبروری ۱۹۶۶)

این کودتا توسط جناح چپ گرای حزب بعث، به رهبری صلاح جدید علیه جناح میانه رو انجام شد.
نتیجه: جناح ردیکال تر قدرت را به دست گرفت، اما اختلافات داخلی در حزب همچنان باقی ماند.

۷. کودتای حافظ اسد (نوامبر ۱۹۷۰)

کودتای حافظ اسد در نوامبر ۱۹۷۰، یکی از مهم ترین نقاط عطف تاریخ سوریه است و به عنوان "حرکت تصحیحی" (الحركة التصحيحية) شناخته می شود. حافظ اسد، وزیر دفاع وقت، توانست قدرت را از جناح ردیکال حزب بعث به دست بگیرد و مسیری جدید برای سوریه ترسیم کند.

زمینه ها و دلایل کودتا:

۱. اختلافات در حزب بعث:

حزب بعث سوریه که پس از کودتای ۱۹۶۳ قدرت را به دست گرفته بود، دچار اختلافات داخلی بین جناح های مختلف شد:

جناح ردیکال به رهبری صلاح جدید، که سیاست های چپ گرایانه و سوسیالیستی افراطی را دنبال می کرد.

جناح میانه رو و عمل گرا به رهبری حافظ اسد، که سیاست های عمل گرایانه و اولویت دادن به ثبات داخلی را ترجیح می داد.

۲. شکست در جنگ ۱۹۶۷ با اسرائیل:

سوریه در جنگ شش روزه ۱۹۶۷ با اسرائیل شکست سنگینی خورد و بلندی‌های گولان را از دست داد. این شکست به شدت به اعتبار صلاح جدید لطمه زد و جناح ردیکال حزب را در موضع ضعف قرار داد.

۳. ناکارآمدی حکومت:

سیاست‌های اقتصادی و اجتماعی صلاح جدید و ردیکال‌ها، بحران‌های اقتصادی و نارضایتی گسترده‌ای در کشور ایجاد کرده بود.

چگونگی کودتا:

حافظ اسد، که در آن زمان وزیر دفاع و فرمانده نیروی هوایی بود، با حمایت افسران نظامی و جناح میانه رو حزب، در نوامبر ۱۹۷۰ کودتا کرد. او صلاح جدید و یارانش را بازداشت (توقیف) کرد و خود را به عنوان رهبر جدید سوریه معرفی کرد.

چرا "حرکت تصحیحی" نامیده شد؟

حافظ اسد این کودتا را "حرکت تصحیحی" نامید تا:

توجیه مشروعیت: نشان دهد که هدف از این کودتا اصلاح اشتباهات جناح ردیکال و بازگرداندن ثبات و پیشرفت به کشور است.

ایجاد ثبات: او بر خلاف سیاست‌های ایدئولوژیک ردیکال، رویکرد عمل‌گرایانه‌ای اتخاذ کرد و تلاش کرد روابط خارجی و داخلی کشور را بهبود بخشد.

تمرکز بر توسعه: حافظ اسد به جای سیاست‌های افراطی، توسعه اقتصادی و اجتماعی و تقویت ارتش (اردو) را در اولویت قرار داد.

۸. کودتای ناکام در دوران حافظ اسد (۱۹۸۴)

این کودتا که در واقع یک تلاش برای تصاحب قدرت از سوی رفعت اسد، برادر کوچکتر حافظ اسد بود، یکی از مهم‌ترین جنجال‌های داخلی برای حکومت حافظ اسد به شمار می‌رفت.

زمینه‌ها و دلایل:

۱. بیماری حافظ اسد:

در سال ۱۹۸۳، حافظ اسد به دلیل مشکلات قلبی دچار بیماری شد و به مدت چند هفته در بیمارستان (شفاخانه) بستری بود. این شرایط باعث شد شایعاتی درباره مرگ قریب الوقوع او منتشر شود.

۲. طمع قدرت از سوی رفعت اسد:

رفعت اسد، فرمانده نیروهای ویژه (خاص) (سرایا الدفاع) و یکی از نزدیک ترین افراد به حافظ، از این فرصت استفاده کرد و تلاش کرد قدرت را در دست بگیرد. او نیروهای تحت فرمان خود را در دمشق مستقر کرد و به طور غیرمستقیم اعلام کرد که آماده رهبری کشور است.

۳. اختلافات درون خاندان اسد:

رفعت خود را شایسته تر از سایر اعضای خانواده برای جانشینی می دانست و همین امر تنش‌هایی (مشکلات) ایجاد کرد.

واکنش (عکس العمل) حافظ اسد:

حافظ اسد که از این تهدید آگاه شد، با حمایت فرماندهان نظامی وفادار به خود، نیروهای رفعت را محاصره کرد.

پس از بازگشت به سلامت، او به سرعت رفعت را از تمامی مناصب حکومتی برکنار کرد و او را به تبعید در اروپا فرستاد.

نتایج کودتای ناکام:

۱. تثبیت قدرت حافظ اسد:

این واقعه نشان داد که حافظ اسد همچنان کنترل کامل بر ارتش (اردو) و نهادهای امنیتی دارد و توانست هرگونه چالشی (مقابله) برای قدرت خود را سرکوب کند.

۲. تبعید رفعت:

رفعت اسد به اروپا رفت و تا سال‌ها از هرگونه فعالیت سیاسی در سوریه بازماند.

۳. تقویت ساختار امنیتی:

حافظ اسد پس از این رویداد، ساختارهای امنیتی را تقویت کرد و نظارت خود بر ارتش (اردو) و نیروهای امنیتی را افزایش داد.